Kvalifikuotas elektroninis parašas
INETA RIZGELĖ
2026-11-20 13:18:13 GMT+2
Paskirtis: Parašas

Kvalifikuotas elektroninis parašas
VYTAUTAS ŠILINSKAS
2026-11-20 13:47:35 GMT+2
Paskirtis: Parašas

Investors' Forum

LVK Lietuvos verslo konfederacija

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai 2026 m. lapkričio 20 d.

Kopija:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL AKCIZŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO NR. 26-14491 IR JUO SIŪLOMO NEPROPORCINGO AKCIZO SALDINTIEMS GĖRIMAMS TARIFŲ DIDINIMO

Asociacija „Investors' Forum" ir Lietuvos verslo konfederacija (toliau – Asociacijos), atstovaujančios didžiausioms Lietuvos įmonėms, darbdaviams ir investuotojams, susipažinusios su 2026 m. lapkričio 11 d. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Finansų ministerija) registruotu Akcizų įstatymo pakeitimo projektu (Reg. Nr. 26-14491), šiuo raštu teikia pastabas dėl minėto Įstatymo projekto, kuriuo siekiama beveik dvigubai padidinti saldintiems gėrimams taikomus akcizo tarifus. Manome, kad šis pasiūlymas yra ekonomiškai žalingas ir kuria blogą mokestinės teisėkūros precedentą.

Prieš detaliau išdėstydami savo argumentus, norime akcentuoti, kad suprantame sudėtingą valstybės biudžeto padėtį ir poreikį didinti biudžeto pajamas. Tačiau, mūsų vertinimu, šis poreikis negali tapti pretekstu neproporcingai didinti mokestinę naštą vienam sektoriui, nepateikiant aiškaus tokio siūlymo pagrindimo ir nesvarstant alternatyvų jam.

1. **Siūlomi pakeitimai kuria blogą teisėkūros bei valstybės santykio su verslu precedentą ir prieštarauja anksčiau deklaruotiems įsipareigojimams**

Verslo bendruomenę nemaloniai nustebino lapkričio 5 d. (t. y., vos 6 dienas iki Įstatymo projekto registravimo) uždarame susitikime Finansų ministerijos atstovų pristatytas ketinimas radikaliai didinti vos dešimt mėnesių taikomą akcizą saldintiems gėrimams. Toks sprendimas, mūsų vertinimu, ne tik reiškia itin reikšmingą mokesčių didinimą vienam sektoriui, bet taip pat – formuoja ydingą praktiką, kai nesikonsultuojant su verslo bendruomene iš anksto, politinė valdžia nusprendžia imtis reikšmingų mokestinių pakeitimų, norėdama greitai padidinti valstybės biudžeto pajamas. Mus ši situacija itin neramina todėl, kad tokiais veiksmais yra formuojamas blogas precedentas: kiekvieną kartą kilus papildomų biudžeto pajamų poreikiui, gali būti pasirenkamas vienas ar kitas sektorius ir iš esmės didinami jam taikomi mokesčiai. Neanonsavus tokio sprendimo iš anksto bei nepateikus aiškaus pagrindimo, kodėl pasirinktas konkretus sektorius, verslo atstovams lieka neaišku, kodėl papildoma našta šiuo atveju tenka būtent gėrimų sektoriui ir kuris sektorius rizikuoja atsidurti tokioje padėtyje kitą kartą.

Ypač nemaloniai šis sprendimas verslo bendruomenę nustebino todėl, kad jis aiškiai neatitinka Vyriausybės deklaruoto siekio užtikrinti mokestinės aplinkos stabilumą ir nedidinti mokesčių. XXI Vyriausybės programoje aiškiai deklaruotas Vyriausybės įsipareigojimas pasirūpinti, kad „Lietuvoje apmokestinimo sistema būtų paprasta, aiški ir stabili" – analogiškus įsipareigojimus girdėjome iš dabartinės Vyriausybės atstovų. Akivaizdu, kad siūlomas akcizo didinimas nedera su pažadėtu mokestiniu stabilumu bei atvirkščiai, siunčia vietos ir užsienio investuotojams signalą, kad mokestinė aplinka Lietuvoje – nenuspėjama. Akcizų saldintiems

gėrimams didinimas, mūsų vertinimu, yra įtaigus to pavyzdys, kadangi šiuo atveju, siekiama dvigubinti akcizus, praėjus vos dešimčiai mėnesių nuo jų taikymo saldintiems gėrimams pradžios.

2. Tarifų didinimas nėra tinkamai pagrįstas ir esmingai blogina vieno sektoriaus padėtį

Po jau minėto lapkričio 5 d. susitikimo su Finansų ministerijos atstovais bei vėlesnio susipažinimo su Įstatymo projekto nuostatomis, turime konstatuoti, kad projektui trūksta pagrindimo, kodėl pasirinktas būtent toks tarifų didinimas ir kodėl papildomas valstybės biudžeto pajamas siekiama surinkti būtent iš papildomo gėrimų sektoriaus apmokestinimo. Nors Įstatymo projekto aiškinamajame rašte yra pasitelkiamas visuomenės sveikatos stiprinimo argumentas, jame nėra pateikti jokie duomenys apie tai, kokių rezultatų šioje srityje leido pasiekti akcizo saldintiems gėrimams taikymas. Pažymėtina, kad ypač neapgrįstu referavimas į visuomenės sveikatos stiprinimo tikslus atrodo todėl, kad šis akcizas tėra taikomas 10 mėnesių, kas rodo, jog poveikio vertinimas nebuvo ir negalėjo būti atliktas. Įvertinę Įstatymo projektą, manome, kad visuomenės sveikata šiuo atveju yra prisidengiama. Tikėtina, kad šįmet įvestam akcizui generuojant didesnes, nei tikėtasi, pajamas, siūlymas jį beveik padvigubinti rodo siekį didesniu mastu pasinaudoti šiuo pajamų šaltiniu, iš tiesų nevertinant akcizo poveikio visuomenės sveikatai.

Atskirai pažymėtina, kad aiškinamajame rašte nėra pateikta jokia informacija apie tai, kodėl pasirinkti konkretūs (itin aukšti) akcizų tarifai. Mums tokia praktika kelia nerimą bei verčia mus vadovautis prielaida, jog pateikti šiuos duomenys vengiama todėl, kad siūlomas 40 Eur/hl tarifas gėrimams, kuriuose cukraus kiekis viršija 8 g / 100 ml, būtų antras didžiausias ES. Taigi, vengiama pripažinti, kad Lietuva iš valstybės kuri dar pernai netaikė jokio saldintų gėrimų apmokestinimo, rizikuoja tapti valstybe, kurioje jų apmokestinimas bus vienas didžiausių ES. Pažymėtina, kad toks apmokestinimas didintų kainas ir dar labiau skatintų infliaciją. Papildoma našta neišvengiamai tektų vartotojams, o mažųjų vietos gamintojų galimybės prisitaikyti prie suprastėjusių veiklos sąlygų būtų ypač ribotos.

Be to, siūlant įvesti papildomą, itin reikšmingą apmokestinimą gėrimų sektoriui, Finansų ministerija niekaip nereflektavo to, kad šis sektorius jau susiduria su augančiais aplinkosaugos, tvarumo, pakuočių sudėties ir formos bei kitais reguliaciniais reikalavimais (pvz., kylančiais iš naujojo ES Pakuočių ir pakuočių atliekų reglamento). Visiems šiems reikalavimams įgyvendinti būtinos papildomos investicijos ir atitinkamai, bet koks mokestinės naštos didinimas turi būti vertinamas kartu su šiomis sąnaudomis ir jų poveikiu šio sektoriaus įmonių konkurencingumui.

3. Būtina reali diskusija dėl alternatyvų

Asociacijos tikisi Finansų ministerijos atvirumo alternatyviems pasiūlymams ir kompromisams. Esame įsitikinę, kad derinimo procesas neturėtų apsiriboti jau pasirinkto sprendimo pristatymu, po kurio jis įgyvendinamas neįvertinus verslo pateiktų argumentų ir siūlymų. Mūsų vertinimu, būtinas atviras ir konstruktyvus dialogas su verslu, svarstant nuosaikesnį tarifų koregavimą.

Atskirai pažymėtina, kad nepriklausomai nuo to, koks bus galutinis Finansų ministerijos sprendimas, verslo bendruomenei nepriimtinas siūlymas taikyti esmingai padidintus akcizų tarifus jau nuo 2027 m. liepos mėn. – tokia ankstyva įsigaliojimo data nepaliktų verslo subjektams jokių galimybių prisitaikyti prie pakitusios mokestinės aplinkos. Pabrėžtina, kad įmonės kitų metų

išlaidas ir veiklą paprastai planuoja likus keliems mėnesiams iki metų pabaigos. Todėl jau 2027 m. įsigaliojęs akcizo didinimas, galintis reikšmingai paveikti gėrimų sektoriaus įmonių veiklą, priverstų jas iš esmės peržiūrėti ilgą laiką rengtus veiklos planus.

Atsižvelgdami į išdėstytus argumentus, prašome Finansų ministerijos:

1. Atsisakyti Projekte siūlomo beveik dvigubo saldintų gėrimų akcizo tarifų didinimo kaip ekonomiškai žalingo ir blogą teisėkūros precedentą kuriančio sprendimo;
2. Prieš keičiant tarifus įvertinti jau taikomo akcizo rezultatus ir bendrą papildomos mokestinės bei reguliacinės naštos poveikį verslui ir vartotojams;
3. Kartu su verslo bendruomene kitais metais išnagrinėti alternatyvas ir ieškoti proporcingo sprendimo, kuris esmingai nepablogintų gėrimų industrijos padėties;
4. Jeigu, nepaisant verslo bendruomenės pastabų, būtų nuspręsta tęsti Įstatymo projekto svarstymą, prašome atidėti siūlomą didesnių akcizų tarifų saldintiems gėrimams įsigaliojimą, numatytą 2027 m. liepos mėn.

Asociacijos yra pasirengusios konstruktyviam dialogui ir tikisi, kad Finansų ministerija pademonstruos realų pasirengimą svarstyti alternatyvas pirminiam siūlymui, o ne iš esmės didinti mokesčius vienam sektoriui, neįsiklausant į verslo bendruomenės pastabas.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Asociacijos „Investors' Forum“ vykdomasis direktorius Vytautas Šilinskas

Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė Ineta Rizgelė